

Staatssecretaris Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**

Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Jeugdcriminaliteit

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Verzoek vaste commissie JenV reactie op artikel van
Follow the Money over algoritme jongeren en toekomstig
crimineel gedrag

Datum

19 februari 2025

Onze referentie

6201848

1. Aanleiding

Deze brief komt tegemoet aan een VKC-verzoek en twee toezeggingen over het risicotaxatie instrument Preselect Recidive, te weten:

- De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 23 januari 2025 verzocht om een reactie te geven op het artikel van *Follow the Money* getiteld "Onbetrouwbaar algoritme bestempelt jongeren als toekomstig crimineel" van 20 januari jl. De commissie heeft aangegeven deze reactie graag te ontvangen voor het initieel op 6 februari 2025 geplande commissiedebat *Bescherming persoonsgegevens en digitale grondrechten*. Dit debat is uitgesteld naar 18 maart 2025.
- Uw toezegging uit het commissiedebat van 28 januari jl. over *Inzet algoritmes en data-ethiek binnen de Rijksoverheid* om in te gaan op de vraag hoe de Preselect Recidive voldoet aan de vijf voorwaarden voor het gebruik van geautomatiseerde risicoselectie van de Autoriteit Persoonsgegevens.
- De toezegging van de minister van Justitie en Veiligheid uit het commissiedebat van 6 februari jl. over *Criminaliteitsbestrijding, ondermijning en georganiseerde criminaliteit* om uit te leggen hoe de Preselect Recidive wordt gebruikt.

Over het artikel van *Follow the Money* zijn op 24 januari jl. ook schriftelijke vragen gesteld door de Kamerleden Kathmann en Mutluer (beiden GroenLinks-PvdA). Deze vragen worden separaat beantwoord, maar tegelijkertijd met deze brief aangeboden aan de Tweede Kamer.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- In het artikel van *Follow the Money* wordt aangegeven dat politie en justitie een algoritme gebruiken om jaarlijks van tienduizenden jongeren te voorspellen of ze in de criminaliteit belanden en dat in de praktijk die voorspelling er vaak naast blijkt te zitten, terwijl de gevolgen groot kunnen zijn. *Follow the Money* heeft het bij dit algoritme over het risicotaxatie instrument Preselect Recidive.

Wat is Preselect Recidive?

- Om met passende interventies te kunnen reageren op delinquent gedrag van jongeren wordt op verschillende momenten in het strafproces voor jongeren een inschatting gemaakt van het recidiverisico, de risico en beschermende factoren die van invloed zijn op het recidiverisico en de wijze waarop de jongere in zijn of haar

- gedrag is te beïnvloeden om dat risico te verminderen. Daarvoor hebben we het Landelijk instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ).
- Met het risicotaxatie-instrument Preselect Recidive, dat onderdeel is van het LIJ, wordt van jongeren die door de politie als verdachte worden verhoord een eerste inschatting gemaakt van de kans op herhaling. Deze inschatting wordt gemaakt op basis van informatie die bekend is bij de politie. De uitkomst van de Preselect Recidive wordt gebruikt bij de afweging in het zogenaamde afstemmingsoverleg ZSM ten aanzien van de vraag of verdere risicotaxatie voor de jongere noodzakelijk is. Daarbij gaat het om een zeer zorgvuldige afweging waarbij de belangen en de gevolgen voor de jongere nadrukkelijk worden meegenomen, hetgeen een belangrijk onderdeel is van de persoonsgerichte aanpak in het jeugdstrafrecht. Er is dus altijd sprake van een besluit door mensen, waarbij ook andere informatie over de jongere wordt meegewogen.
 - Uit een valideringsonderzoek van Preselect Recidive uitgevoerd in 2023 bleek dat een aanpassing van het wetenschappelijke analysemodel zoals ontwikkeld in 2013 noodzakelijk was. Het model voorspelt namelijk iets minder goed dan eerder het geval was, maar wel beter dan uitsluitend door de inschatting van een professional zonder het instrument. Vervolgens is in opdracht van het ministerie in 2024 een vervolgonderzoek uitgevoerd naar de benodigde aanpassingen. Dit onderzoek dient als uitgangspunt voor de verbeteringen die in 2025 worden doorgevoerd. Uiterlijk eind 2025 zal de aangepaste Preselect Recidive en een verbeterde informatievoorziening voor de jongere (en ouders/verzorgers) operationeel zijn.

Voorwaarden geautomatiseerde risicoselectie

- In het commissiedebat van 28 februari 2025 heeft u de toezegging gedaan om aan te geven op welke wijze binnen de huidige en toekomstige versie van de Preselect Recidive de vijf voorwaarden waar geautomatiseerde risicoselectie aan moet voldoen van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) verwerkt zijn. Deze voorwaarden zijn verwerkt in een advies dat gepubliceerd is op 10 oktober 2024. Deze voorwaarden gaan over de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).
- In de brief wordt per voorwaarde uiteengezet hoe de Preselect Recidive zich verhoudt tot de voorwaarden van de AP voor inzet van geautomatiseerde risicoselectie, en welke acties worden ondernomen om te borgen dat dit instrument verantwoord wordt ingezet.
- Uit de uiteenzetting van de vijf voorwaarden van de AP concludeert u dat de Preselect Recidive op dit moment grotendeels voldoet aan de vijf voorwaarden die de AP noemt, maar ook dat er verbeterpunten zijn. Deze punten worden meegenomen in de aanpassing van de Preselect Recidive.

Voorgezet gebruik Preselect Recidive

- Als onderdeel van de bestaande kwaliteitscyclus van het risicotaxatie instrumentarium (LIJ) en ook in het licht van het artikel van *Follow the Money* is nogmaals met de betrokken ketenpartners (politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en Halt) en de onafhankelijke toetsingscommissie LIJ besproken of de huidige versie van het instrument op een verantwoorde wijze gebruikt kan blijven worden tot de aangepaste versie beschikbaar is. De ketenpartners en de toetsingscommissie LIJ herkennen de noodzaak om de Preselect Recidive aan te passen, maar onderstrepen tegelijkertijd de meerwaarde van dit instrument voor het ZSM-overleg. De mening van de ketenpartners is dat het gebruik van de huidige Preselect Recidive kan doorlopen tot aan

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Jeugdcriminaliteit

Datum
19 februari 2025

Onze referentie
6201848

implementatie van het aangepaste instrument later dit jaar. Ook de toetsingscommissie LIJ adviseert dit. Daarbij wordt aangegeven dat het huidige instrument een betere voorspelling geeft van het recidiverisico dan uitsluitend een inschatting van een professioneel oordeel zonder het instrument. Tevens wordt gewezen op het risico van tunnelvisie (dit raakt ook de rechtsgelijkheid).

- Gegeven de meerwaarde van de Preselect Recidive voor de praktijk en de voorgenomen aanpassingen aan het instrument, onder andere in het licht van de AP-voorwaarden, is de conclusie dat het belangrijk is de Preselect Recidive te blijven gebruiken. Daarbij wordt de uitkomst van de preselect recidive door de ketenpartners in het afstemmingsoverleg ZSM steeds secuur afgewogen tegen andere informatie over de jongere en is er altijd sprake van betekenisvolle menselijke tussenkomst. Als extra maatregel wordt voor dit overleg op korte termijn een aanvullende werkinstructie gemaakt voor de toepassing van dit instrument.

4. Toelichting

4.1. Politieke context

- De vaste commissie voor JenV heeft de schriftelijke reactie gevraagd aan de minister voor Justitie en Veiligheid. Omdat de aanpak van de jeugdcriminaliteit binnen de portefeuille van SRb valt voldoet u aan het verzoek.
- Zoals hiervoor is vermeld, zijn er op 24 januari 2025 schriftelijke vragen binnengekomen over het hetzelfde onderwerp (algoritme dat jongeren als crimineel bestempeld) van de leden Kathmann en Mutluer van PvdA/Groen Links aan de minister van Justitie en Veiligheid en staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2025Z01206). Deze zullen separaat worden beantwoord.
- Het onderwerp kan terugkomen in commissiedebat *Bescherming persoonsgegevens en digitale grondrechten* dat gepland staat op 18 maart 2025.
- Een commissiedebat over Justitiële Jeugd staat ingepland op 22 mei 2025.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Jeugdcriminaliteit

Datum
19 februari 2025

Onze referentie
6201848